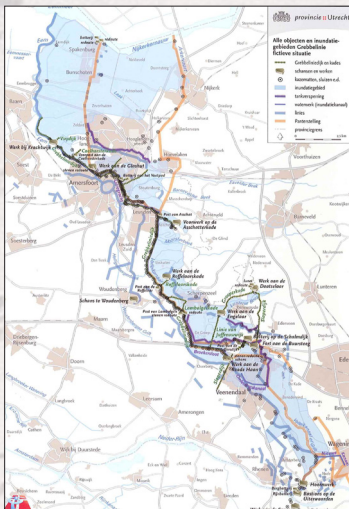

De Grebbelinie is een oude waterlinie die al in de 18^e is aangelegd. In de Tweede Wereldoorlog deed ze voor het laatst dienst. Eerst in 1940 als onderdeel van de hoofdverdediging tegen een vijandelijke inval van de Duitsers. Aan het eind van de oorlog werd de linie gebruikt door Duitsers om de opmars van de geallieerden tegen te houden.

De Grebbelinie ligt tussen Rhenen en Spakenburg.

De belangrijkste kracht ontleende de stelling aan het onder water zetten van dit gebied. Aan de voet van de Grebbeberg kon bij de Grebbesluis water uit de Nederrijn worden ingelaten. Om te voorkomen dat het water ongecontroleerd zou wegstromen naar het noorden, de Zuiderzee in, werden

op diverse plaatsen in de linie dwarskaden aangelegd. De gebieden tussen deze kaden werden kommen genoemd. In totaal waren er elf kommen. Het grondgebied van de gemeente Bunschoten, viel helemaal in de 11^e of Bunschoter kom.

In de gemeente Bunschoten was de linie in vredetijd vrijwel onzichtbaar. Pas als de dreiging serieus werd, werden de polders rond de bebouwde kommen onder water gezet. In vredetijd is daar uiteraard niets van te zien.

De dijk langs de Zuiderzee kon niet onder water worden gezet en vandaar dat langs deze dijk versterkingen werden aangelegd in de vorm van batterijen en later versperringen.

Tijdens de mobilisatieperiode in 1939 en 1940 werden er langs verschillende toegangswegen naar Bunschoten en Spakenburg, stellingen aangelegd. Inmiddels zijn deze allemaal weer verdwenen. Alleen de versperringen op de Oostdijk zijn bewaard gebleven.

In het Museumcafé van Museum Spakenburg is een informatiepunt over de Grebbelinie aanwezig dat bekeken kan worden zonder het hele museum te bezoeken. Daar is ook het boekje De Bunschoter kom over de Grebbelinie in de gemeente Bunschoten verkrijgbaar.

Museum Spakenburg
Oude Schans 47-63
3752 AH Bunschoten-Spakenburg
www.museumspakenburg.nl
info@museumspakenburg.nl

In Museum Spakenburg bent u het gehele jaar van harte welkom.
Het museum heeft winter- en zomeropeningstijden.

Van april tot november:
Maandag 13.30 - 17.00 uur
Dinsdag t/m zaterdag 10.00 - 17.00 uur
Zondag gesloten

Van november tot april:
Woensdag t/m vrijdag 13.00 - 16.00 uur
Zaterdag 12.00 - 16.00 uur

Buiten de openingstijden zijn bezoeken door groepen mogelijk.

Grebbelinie Wandelroute Museum Spakenburg

*Wandeltocht langs de restanten
van de versterkingen in Spakenburg*

Rondwandeling

Met deze wandeltocht wandelt u door de bebouwde kom van Spakenburg en doet u verrassende ontdekkingen over een bijna onzichtbare waterlinie.

Deze wandelroute voert de wandelaar langs diverse (voormalige) onderdelen van de Grebbelinie. Deze wandelroute sluit naadloos aan op het Grebbeliniepad. Dit pad stopt bij Museum Spakenburg en deze wandeltocht begint bij dit museum. De route is ongeveer 2.250 meter lang.

Vanaf het museum wandelt u over de **Oude Schans** langs de haven in de richting van de **Spuisluis**. Vanaf de Spuisluis rechtdoor lopen de **Nieuwe Schans** in. Op het winkelpand links hangt een informatiebord over de Grebbelinie. U wandelt rechtdoor over de Nieuwe Schans. Als u aan het begin het steegje inloopt, is de ronding in het steegje de grens van de voormalige **redoute**.

De wandelroute loopt door de Nieuwe Schans naar de Oostsingel. Op de Oostsingel linksaf en vervolgens rechtsaf de Oostmaat in. Aan het einde van de weg gaat u de dijk op en wandelt u ongemerkt langs voormalige batterijen naar de **versperringen**. Bij de versperringen is het keerpunt van de wandelroute. U wandelt over de dijk tot aan de **Nieuwe Haven**. Daarna linksaf de Kerkemaat op. Aan het einde rechtsaf en via de Weikamp, Hoekstraat en Oude Haven terug naar de Spuisluis en het begin van de route.

Route wandeling

Oude Schans: De straat Oude Schans, heeft geen directe relatie met de Grebbelinie. Het was alleen de toegangsweg naar de Batterij ten westen van de haven die achter de huidige Havenstraat lag.

Spuisluis: De Spuisluis maakte onderdeel uit van de Grebbelinie. Door middel van deze sluis kon water worden ingelaten vanuit de Zuiderzee. Ongeveer 100 meter ten zuiden van de sluis werd in 1869 een gemaal gebouwd. In de meidagen van 1940 is dit gemaal opgeblazen om te voorkomen dat de vijand de polders kon droogmalen. Daarna is de sluis in 1949 gesloopt. In het kader van het project 'De Grebbelinie boven water' is de spuisluis in 2011 gereconstrueerd.

Nieuwe Schans: De straatnaam Nieuwe Schans is gegeven aan een woonwijk die is gebouwd op de plaats waar ooit een redoute stond. Als vestingwerk is de redoute in 1909 opgeheven waarna de woonwijk is gebouwd.

Redoute: Een redoute is een eenvoudige schans. In dit geval was de schans omgeven door een flinke gracht. Daarvan is niets meer te zien. Alleen vanuit de lucht is de oorspronkelijke vorm goed te herkennen.

Batterijen: Dit zijn plaatsen waar geschut kon worden opgesteld. Op drie plaatsen langs de Oostmaat en de Oostdijk zijn er batterijen geweest. Daar is niets meer van over. Twee grenspalen van een van de batterijen liggen op dit moment op het terrein van Museum Spakenburg.

Versperringen: Op de dijk liggen vijf betonnen blokken. Dit zijn zogenaamde asperges die bedoeld waren om te voorkomen dat met voertuigen de inundatie werd omzeild. Oorspronkelijk lagen er zeven van deze betonnen blokken.

Nieuwe Haven: De Nieuwe Haven maakt geen onderdeel uit van de Grebbelinie. Wel is het de plaats van waaruit de schepen vertrokken waarmee in 1940 de hele bevolking van Bunschoten en een dag later de bevolking van Hoogland werd geëvacueerd.